

İSLÂM TARİHİNDEN YAPRAKLAR (24) : İÇ SAVAŞLAR

(...dünden devam)

I - CEMEL SAVAŞI

A- CEMEL SAVAŞTAN ÖNCEKİ OLAYLAR

Hız. Osman'ın öldürülmesi olayı birçok fitnenin doğmasına neden olmuştur. Hız. Osman'ın öldürülmesine yol açan olayların birkaç nedeni vardır.

Toplumda servetin ve refahın artması, toplumsal değişim, Osman'ın, Ömer gibi güçlü ve adalette ödünsüz bir Halife'nin ardından iktidara gelmesi, birçok sahabenin Medîne'-den taşraya gitmiş olmaları, cahilîye ırkçılığının hortlamaya başlaması, fütuhatin durması sonucu Müslümanlar arasında çekişmelerin artması, mevki tutkusu, Osman'a karşı gizli gizli komplo kurulması, komplo planlarını körükleyen gizli iradeler, halkı yönetimden bıktıran birtakım sert uygulamalar ve benzeri birçok nedenle çıkan karışıklıklar Osman'ın öldürülmesiyle sonuçlanmıştır.

Osman'ın kanını talebeden Talha, Zübeyr, Âişe ve yandaşlarının tutumu:

a) Âişe'nin tutumu:

Hız. Âişe Mekke'den dönerken yolda Osman'ın öldürüldüğünü duyunca yeniden Mekke'ye dönmüş, İsmail odacığına girip orada korunmak istemiş ve başına gelen halka şöyle hitabet-miştir:

"Ey insanlar, çeşitli kentlerden ve vahalardan gelen haydutlar, Medîne kölelerini ve çoluk çocuğu başlarına toplamışlar, ancak karakersiz insanların yapabileceği çirkin bir işi yapmışlardır. Sözleri özlerine uymayan bu insanlar hep birden saldırarak o mazlumu öldürdüler. Haram kanı helal kıldılar, haram ayın ve haram beldenin saygınlığını çiğnediler. Vallahi

Osman'ın bir tek par-mağı, dünya dolusu bu tip insanlardan hayırlıdır. Toplanıp bu katilleri âleme ibret olacak biçimde cezalandırmalısınız ki bir daha kimse böyle çirkin bir işe girişmeğe kalkmasın. Vallahi bunların işlediği gûnahtan altının tortusundan temizlenmesi gibi temizlenmemiz gerekir." (Taberî, Târîh : 5/473-474)

Mesruk'un rivayetine göre de Osman öldürüldüğü zaman Âişe demiş ki:

"Siz Osman'ı kirden temizlenmiş, arınmış elbise gibi temizlediniz, sonra onu getirip koç boğazlar gibi boğazladınız.

Mesruk demiş ki:

"Ama bu senin işindir, bunu yapan sensin. Sen halka, sürekli Osman'a karşı ayaklanmaları için mektuplar yazıp dururdun.

Âişe cevap vermiş:

"Hayır, Allah tanıktır ki ben şu yerimde oturuncaya dek hiç kimse için beyaza kara çalmadım (kimseye mektup yazmadım)." (İbn Hayyat, Târîh : s. 176; Fitnetu Makteli Osman: 1/391)

Taberî'nin şu rivayeti dikkat çekicidir:

"Âişe Mekke'den dönüş yolunda Seref semtine vardığı zaman, Medîne'den gelen Abd bn Ümmi Kilab (Abd bn Ebî Seleme) ile karşılaştı. Âişe ona neler olduğunu sordu. Abd:

"Osman'ı öldürdüler. Sekiz gün beklediler, dedi.

Âişe daha sonra ne yaptıklarını sordu.

Abd: □ Medîne halkı toplanıp Alî'yi □ alîfe seçtiler, dedi.

Bunun üzerine Âişe: □ Aman beni geri döndürün, beni geri dön-dürün! Eğer iş senin anlattığın gibi olduysa toprak başıma! Di-yerek Mekke'ye yöneldi. Giderken: 'Vallahi Osman mazlûm olarak öldürül-müşdür. Vallahi ben onun kanını arayacağım!' diyordu.

Abd: □ Niçin şimdi onun kanını aramak istiyorsun? Daha önce sen 'Na'sel'i öldürün! O kâfir oldu!' diyordun.' dedi.

Âişe: □ Öldürenler Osman'dan tevbe etmesini istediler, sonra öldürdüler, evet, daha önce herkes bir şey söylüyordu, ben de söyledim. Ama şimdiki sözüm, ilk sözümde iyidir, de-di.

Mekke'ye dönüp Mescid-i Haram'ın kapısında indi, Hicr-i İsmail'e sığındı. Başına toplanan insanlara:

□ Osman mazlûm olarak öldürüldü, vallahi ben onun kanını arayacağım, dedi (Taberî, Târîh : 5/485).

(devamı yarın..)